

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

SİNERJİ SİRKÜLER RAPOR

Sirküler Tarihi: 05.09.2018

Sirküler No : 2018/24

İHRACAT BEDELLERİNİN TÜRKİYE'YE GETİRİLMESİ ZORUNLULUĞU

4 Eylül 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara ilişkin Tebliğ ile 6 ay süre ile geçerli olmak üzere ihracatçılara, ihracata ilişkin bedellerin tamamını fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde Türkiye'ye getirme ve en az %80'ini Türk Lirasına çevirme zorunluluğu getirildi. Ancak Tebliğin 10. maddesi ile ihracat dosyalarının kapatılması aşamasında aracı bankaya ve Vergi İdaresi'ne %10'a kadar bir yetki verilmiş olduğundan, fiilen ihracat bedelinin en az %90'ının Türkiye'ye getirilmesi ve bunun %80'inin TL'ye çevrilmesi zorunludur demek daha doğru olacaktır.

Öte yandan ihracat işlemlerine ilişkin KDV iade taleplerinin de anılan zorunluluğun yerine getirilmesi durumunda vergi dairesi veya vergi dairesi başkanlıklarınca uygun görüleceğini düşünüyoruz. Bu hususta KDV Tebliğlerinde de bir düzenleme yapılması kuvvetle muhtemel.

Yukarıda bahsolunan zorunluluk yalnızca mal ihracatları için geçerli. Tebliğde hizmet ihracatlarına ilişkin olarak herhangi bir zorunluluk öngörülmemiştir.

Türkiye'de yerleşik kişilerce Tebliğin yürürlükte bulunduğu 4 Mart 2019 tarihine kadar yapılacak fiili ihracatların tamamı kapsama giriyor. Örneğin 3 mart 2019 tarihinde gerçekleştirilecek bir fiili ihracat da Tebliğ'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde "ihracat bedellerinin Türkiye'ye getirilmesi" zorunluluğuna tabi. 4 Eylül 2018 tarihinden önce gerçekleştirilen fiili ihracat işlemleri ise Tebliğ kapsamına girmiyor. Bir başka ifadeyle 4 Eylül 2018 tarihinden önce gerçekleştirilen ihracatlarda, ihracatçılar ihracat bedellerini diledikleri gibi tasarruf etmeye devam edebilecekler.

Anılan Tebliğ uyarınca Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedeller, ihracata aracılık eden bankaya transfer edilmek zorunda. İhracat bedellerinin yurda getirilme süresi fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günü geçemeyecek.

Hazine Müsteşarlığınca 23.07.2009 tarihinde yayımlanmış bulunan İhracat ve İthalat Genelgesine göre ihracat bedelleri, satış sözleşmesinde belirlenen kurallar ve uluslararası ticari uygulamalar çerçevesinde "Akreditifli Ödeme", "Vesaik Mukabili Ödeme", "Mal Mukabili Ödeme", "Kabul Kredili Akreditifli Ödeme", "Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme", "Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme" ve "Peşin Ödeme" şekillerine göre tahsil edilebiliyor. Anılan Tebliğ uyarınca ihracat bedelinin Türk Lirasına dönüştürülmesi halinde bankalarca DAB (döviz alım belgesi) düzenlenmesi zorunlu. Bankalarca, ihracatçı firmalardan başka bir belge aramaya gerek kalmaksızın sadece firma beyanı ile gümrük beyannamesine (GB) ilişkin bilgilerin DAB'a yazılması mümkün.

BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

İhracat bedellerinin yolcu beraberinde efektif olarak yurda getirilmesi de Kambiyo mevzuatımıza göre mümkün olup bu durumda gümrük idarelerine deklarasyon gerekiyor.

Tebliğe göre peşin döviz karşılığında (avans almak suretiyle) yapılacak ihracatın 24 ay içinde gerçekleştirilmesi gerekiyor. Dahilde İşleme İzin Belgesi ve Vergi, Resim ve Harç İstisna Belgesi kapsamında ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak sağlanan peşin dövizlerin kullanım süresi, belge süresi (ek süreler dahil) kadar olmak zorunda.

Yurt dışına, müteahhit firmalarca yapılacak ihracatlarda, bedelin 365 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunlu.

Öte yandan Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında bulunan şubelerine yapacakları ihracatlar da Tebliğ kapsamında bulunuyor.

Tebliğe göre ihracata aracılık eden bankalar ihracat bedellerinin yurda getirilmesini ve satışının yapılmasını izlemekle yükümlü olacaklar.

Dış ticaret mevzuatı hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen mal ihraç ve ithalinde, tarafların aynı kişiler olması ve ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla, mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu mümkün. İhracat bedellerinden mahsuba izin verilen hallerde, ihracat bedelleri süresi içinde yurda getirilmiş sayılacak. Mahsuba tabi tutulan kısım için bankalarca, mahsup tarihinde geçerli döviz alış kuru üzerinden döviz alım ve satım belgeleri düzenlenecek.

Bedelleri yurda getirilme süresi içinde gelen ihracat ile ilgili hesaplar aracı bankalarca kapatılacak.

Süresi içinde kapatılmayan ihracat hesapları aracı bankalarca 5 iş günü içinde işlemin safhalarını belirtecek şekilde yazılı olarak ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilecek.

İlgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, ihbarı müteakip 10 iş günü içinde ilgililere hesapların kapatılmasını teminen 90 gün süreli ihtarname gönderilecek. Bu süre içinde hesapların kapatılması veya mücbir sebep hallerinin ya da haklı durumun belgelenmesi zorunlu.

Mücbir sebeplerin varlığı halinde, mücbir sebebin devamı müddetince altışar aylık dönemler itibarıyla ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce ihracatçıya ek süre verilecek.

Mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumların varlığı halinde, hesapların kapatılmasına ilişkin altı aya kadar olan ek süre talepleri, firmaların haklı durumu belirten yazılı beyanına istinaden üçer aylık devreler halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Müdürlüğünce, altı aylık süreden sonraki ek süre talepleri ise Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılacak.

Uygulamada mücbir sebep kabul edilebilecek haller Tebliğ'de aşağıdaki gibi belirlenmiş durumda:

a) İthalatçı veya ihracatçı firmanın infisahı, iflası, konkordato ilan etmesi veya faaliyetlerini daimi olarak tatil etmesi, firma hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmesi, şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü,

b) Grev, lokavt ve avarya hali,

c) İhracatçı veya ithalatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri ya da muhabir bankaların muameleleri dolayısıyla hesapların kapatılmasının imkânsız hale gelmesi,

d) Tabii afet, harp ve abluka hali,

e) Malların kaybı, hasara uğraması veya imha edilmesi,

f) İhtilaf nedeniyle dava açılması veya tahkime başvurulması,

(a) ve (f) halinin yetkili mercilerden, (b) ve (d) halinin ithalatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya mahalli odaca tasdik edilmiş olmak kaydıyla alıcı veya ithalatçı firmadan (harp ve abluka hali hariç), (c) halinin resmi makamlarımızdan, ithalatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya muhabir bankalardan, (e) halinin ise sigorta şirketlerinden, uluslararası gözetim şirketlerinden veya ilgili ülke resmi makamlarından alınmış belgelerle tevsik edilmesi zorunlu.

Mücbir sebep halleri ile ilgili olarak yurtdışından temin edilecek belgelerin dış temsilciliklerimizce veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdik Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması gerekiyor.

Tebliğin 10. maddesi ile ihracat dosyalarının kapatılması aşamasında aracı bankaya ve Vergi İdaresi'ne %10'a kadar bir yetki verilmiş durumda. Buna göre her bir gümrük beyannamesi itibarıyla;

a) 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebeplerin varlığı dikkate alınmaksızın beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar noksanlığı olan (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca ödeme şekline bakılmaksızın,

b) 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle beyanname veya formda yer alan bedelin % 10'una kadar açık

BAGIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce terkin edilmek suretiyle kapatılacak.

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, 200.000 ABD doları veya eşitini aşan noksanlığı olan açık hesaplara ilişkin terkin talepleri mücbir sebepler ile haklı durumlar göz önünde bulundurulmak suretiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılacak.

Tebliğde yukarıda açıklanan zorunluluklara uyulmaması halinde hangi cezai müeyyidenin uygulanacağı belirtilmediğinden, yeni idari düzenlemelerle cezai müeyyidenin açıklığa kavuşturulması bekleniyor.

Esasen 71 bin ihracatçıyı ilgilendiren bir konuda ihracatçıların fikrinin alınmamış olması, ihracatın hangi pazarlarda ne şekilde gerçekleştirildiğine ilişkin bir çalışma yapılmaksızın genel bir düzenlemeye gidilmesi uygulamada ciddi sıkıntılar doğuracaktır. Bu itibarla önümüzdeki günlerde anılan Tebliğ'de, pratikte yaşanan sıkıntıları karşılayacak şekilde yeni düzenlemeler ve değişiklikler yapılması kuvvetle muhtemeldir.

Saygılarımızla,

Erdal SÖNMEZ & Bülent ERSAN
SİNERJİ Bağımsız Denetim
Danışmanlık ve Yeminli Mali Müşavirlik Ltd. Şti.